

Innspill – referansegruppe 1, Fellesskoleutvalget

Møte 5, 27. februar

Svar på spørsmål 1 – de ulike rollene

Når Fellesskoleutvalget beskriver rollene i skolen – både slik de fungerer i dag og slik de bør utvikles – må utgangspunktet være virkeligheten i skolen: rammevilkår, kapasitet, bemanning og samspillet mellom profesjonene. Rollene kan ikke beskrives løsrevet fra tiden, ressursene og strukturen som faktisk finnes.

1. Elevrollen – retten til støtte, trygghet og helhetlig oppfølging

Elevrollen må forstås som en del av et læringsfellesskap – ikke som et individuelt prosjekt. I møte med økende kompleksitet og større variasjon i elevbehov bør elevrollen beskrives slik at:

- eleven ikke gjøres unødvendig ansvarlig for egen mestring
- psykisk helse, digital påvirkning og sosiale forhold ses som strukturelle utfordringer som krever kapasitet rundt eleven
- eleven møter et lag av trygge voksne, ikke én overbelastet profesjon
- fellesskapet forstås som rammen for trygghet, ikke kun individuell tilpasning

God elevoppfølging forutsetter **tid, relasjoner og tilstrekkelig bemanning**.

2. Skoleledelse – profesjonsnær ledelse for kvalitet i skolen

Skoleledelse må ikke reduseres til drift og budsjetter. Rollen må beskrives med vekt på at:

- skoleledere trenger tid og rammer til å utøve **pedagogisk ledelse**
- ledelse er avgjørende for profesjonsfellesskap, klare roller og godt samarbeid
- rollen krever kompetanse i personalledelse, utviklingsarbeid og undervisningens kjerne
- erfaring fra skoleslaget bør være en forutsetning
- forventninger og rammer må henge sammen – i dag er gapet ofte for stort

God skoleledelse krever **ressurser, tid og et realistisk mandat**.

3. Skole–hjem og foreldre – et forutsigbart og rolleklart samarbeid

Skole–hjem-samarbeidet skal være viktig, men også tydelig avgrenset. Utvalget bør legge vekt på at:

- godt samarbeid krever struktur, tid og profesjonell ledelse
- foreldrenes engasjement skal støtte elevens læring, ikke svekke lærerens profesjonelle ansvar
- skolen har kommunikasjonsansvaret, men lærerne kan ikke få stadig flere oppgaver
- ulikheter i hjemmenes ressurser gjør sosialfaglig og pedagogisk kompetanse rundt eleven nødvendig

Samarbeidet må ses som en **del av lærerens arbeid**, ikke som et tillegg uten tilført tid.

4. Lærerrollen – bred, profesjonsstyrt og samfunnsbærende

Lærerrollen er et komplekst profesjonsoppdrag. Beskrivelsen må tydeliggjøre:

- profesjonell autonomi og faglig handlingsrom
- ansvar for fag, relasjoner, vurdering, inkludering og klasseledelse
- behovet for en **styrket og anerkjent profesjon** med tid til kjerneoppgaver
- konsekvensene av økende forventninger uten tilsvarende ressurser
- at lærere ikke kan løse alle samfunnsutfordringer alene
- betydningen av allmennlærerkompetansen i fellesskolen

Lærerrollen må være **bærekraftig – ikke grenseløs**.

5. Øvrige ansatte og laget rundt eleven – en nødvendig grunnmur

Dette er en gruppe som mangler i det oversendte dokumentet, men som er helt avgjørende. Utvalget bør slå fast at:

- laget rundt eleven er nødvendig for at både elev og lærer skal lykkes
- miljøarbeidere, fagarbeidere, spesialpedagoger, miljøterapeuter, rådgivere, skolehelsetjeneste m.fl. må inngå i **hele faste stillinger**
- hensikten er både å gi eleven bedre støtte og å frigjøre lærerens tid
- ansvarsfordelingen må være klar: hvem gjør hva – og hva skal ikke ligge hos læreren?
- samarbeid krever tid og struktur, som må planlegges og finansieres

Laget rundt eleven er ikke et tillegg – det er en **grunnmur**.

Svar på spørsmål 2 – Tiltak for å styrke rollene (SLs perspektiv)

1. Elever

SL vil særlig vektlegge:

- **Tid og ressurser til relasjonsbygging**
- **Mer ro i skolehverdagen**, mindre test- og oppgavepress

- **Bedre bemanning**, spesielt i støttefunksjoner
- **Videreutvikle ordninger med tverrfaglige team rundt eleven – mer systematisk bruk av andre yrkesgrupper.** Om man mener at det mangler dokumentasjon på at dette virker, bør forskning igangsettes.
- **Systematisk arbeid for trygt og inkluderende miljø**, med forutsigbar finansiering
- **Det bør være et særlig fokus på overganger.** (barnehage – skole, småskoletrinn - mellomtrinn, mellomtrinn – ungdomstrinn, ungdomstrinn - videregående, skole – SFO), hvordan skape trygge og gode overganger.

2. Lærere

Tiltak for å styrke profesjonen:

- **Forbedrede rammevilkår:** mindre arbeidspress, tid til kjerneoppgaver og utvikling
- **Stabile kompetanseordninger**, ikke prosjektorganisering
- **Reell involvering** i læreplaner og styringssignaler
- **Rekruttering gjennom gode vilkår**, ikke midlertidige kampanjer
- **Helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling**

3. Skoleledere

Fra SLs ståsted trengs:

- **Mer tid og kapasitet** til pedagogisk ledelse
- **Mindre detaljstyring**, mer lokalt handlingsrom
- **Kompetanse i inkluderende ledelse**
- **Klare ansvarslinjer** og mindre administrativ byrde

4. Foreldre og skole–hjem-samarbeidet

SL vil prioritere:

- **Styrking av profesjonens handlingsrom**
- **Tydelig rolleforståelse**
- **Bedre dialogstrukturer**, ikke mer dokumentasjon
- **Lik tilgang til informasjon**, uavhengig av hjemmenes ressurser

5. Lokal skolemyndighet

Tiltak som kan styrke kvaliteten:

- **Forutsigbar finansiering** av skoleeierens oppgaver
- **Mindre markedslogikk**, mer fellesskole
- **Tettere dialog med profesjonen**

- **Styrket lag rundt eleven**, der ressurser følger behov

6. Andre ansatte – fagarbeidere, assistenter, miljøarbeidere, merkantile m.fl.

SL mener at:

- bemanningen i støttefunksjoner må styrkes
- rollebeskrivelser og kompetansekrav må utvikles i samarbeid med ansatte
- kompetanseutvikling må gjelde **alle** yrkesgrupper
- laget rundt eleven trenger **forutsigbare rammer**, ikke prosjektmidler

Overordnet – tiltak som styrker alle rollene

Utvalget bør understreke behovet for:

- **Stabile styringssignaler**, mindre reformpress
- **Gode rammer for samarbeid og profesjonsfellesskap**
- **Mindre målstyring**, mer tillit
- **Tilstrekkelig bemanning**
- **Materiell og andre ressurser som trengs for å skape elevaktivt arbeid**
- **Universelt utforma lokale og gode fagrom**
- **Tiltak forankret i praksisfeltet**, ikke i kortsiktige initiativer

Svar på spørsmål 3 – Hvordan styrke samarbeidet mellom rollene?

1. Tydelige arenaer for dialog

Regelmessige møtepunkter på tvers av profesjoner, foreldre og elever.

2. Klare roller og ansvar

Felles forståelse av mandat og forventninger.

3. Samarbeidskultur basert på tillit

Åpenhet om utfordringer og progresjon, samt felles kompetanseheving.

4. Bedre informasjonsflyt

Systematiske rutiner og gode digitale verktøy.

5. Tidlig involvering i utviklingsarbeid

Medvirkning gir bedre løsninger og større eierskap.

6. Kobling mellom forskning, profesjon og praksis

Sterkere samarbeid med lærerutdanningene og bruk av forskningsbasert kunnskap.